

چې غوټې پسې وهې په لاس به در شي، چا ويل چې په درياب کې گوهر نشته!

د بريالي ژوند څو رازونه

فضل الرحمن "عادل"

ليکنه:

د بريالي ژوند څو رازونه

کتاب پښندنه

د کتاب نوم: ... د بريالي خو ژوند رازونه

ليکنه: فضل الرحمن (عادل)

اوډون: پخپله ليکوال

کال: ۱۴۰۰ لمريز

خپرونکی: خپله ليکوال

اړيکه: ۰۰۹۳۷۷۰۸۴۸۲۶۲

فهرست

سريزه 2

هوډ (نيت) 4

هدف 6

هڅه 8

هيله 10

همت 12

هنر 15

هوښ 18

هينمه 21

سريزه

الحمد لله رب العلمين و الصلوة والسلام على رسوله الكريم؛
أما بعد :

که څه هم نن سبا د بريالي ژوند او يادا چې څرنگه کولی شو په ورځنيو چارو کې بريالي و اوسېږو د ډېری افغان او خارجي تکړه او سترو پوهانو او ليکوالو مؤثر کتابونه او مقالې خپرې شوې دي .

له دې منځه ما هم غوښتل چې د هغوی پر پله پل کېږم او خپلو هيوادوالو ته يو څه وړاندې کړم چې بلاخر وتوانېدم او د (ه) توري په لمسون (انگېزه) مي د بريالي ژوند د رازونو په اړه له خپل توان سره سمې چې قرآني ايتونه او د نبي کریم ﷺ احاديث، همدارنگه د پوهانو غوره ويناوې په کې راغلي دي ليکنې وکړې . او له خپلو دغو ليکنو مي دا وړوکی کتابگوټی جوړ کړ په دې هيله چې د گټې وړ مو وگرځي او داهيله لرم چې له نورو ملگرو سره مو يې هم شريک کړئ تر څو نور مسلمانان هم گټه ترې واخلي .

فضل الرحمن "عادل"

د بريالي ژوند دغه رازونه په لاندې ترتيب سره واضح شوي دي .

- ۱ : هوډ (نيت، قصد، اراده) ...
- ۲ : هدف (موخه، مقصد، غرض) ...
- ۳ : هڅه (کوبښ، زيار) ...
- ۴ : هيله (غوښتنه، اميد) ...
- ۵ : همت (زړورتيا، عزم، مېړانه) ...
- ۶ : هنر (کسب، کار، مسلک) ...
- ۷ : هوښ (پوهه، بيداري، وينتيا) ...
- ۸ : هيښمه (کنترول، تنظيمول) ...

هوډ (نيت)

له ارادې غوښتنې او تصميم سره يوې كړنې او كار ته مخه كول، يا په بله وينا د يوې كړنې طرف ته ځان متوجه كولو ته هوډ وايي .

لكه يو انجينر چې يوې ودانۍ او كور ته نقشه جوړوي، نو آيا پرته له نقشي د كور او ودانۍ جوړول شونې دي؟! ځواب همدادى چې هيڅكله نه .

يا لكه يو كراچى وان چې د پلورلو لپاره په كراچۍ (رېږه) كې سبزيجات او د پلورلو وړ شيان واچوي.

دې ته نيت، هوډ، قصد، تصميم او اراده وايي .

د يو كار او كړنې لپاره له هر څه نه مخكې په لومړي سر كې هوډ او قصد كول اړين او لازمي دي، ځكه پرته له هوډه هيڅ سمه كړنه شونې نه ده تر دې پورې چې له نيت او هوډ پرته د الله (ج) پر وړاندې هم عملونه د قبول وړ نه دي .

د بشريت سترلابود (ﷺ) ويلې دي ((انما الاعمال بالنية، وانما لامري مانوى)).

وايي: كړنې (عملونه) په نيت سره دي كه دي يې هوډ او اراده كړې وه منل كېږي حسابېږي او كنه نو نه گڼل كېږي، او

همدارنگه وايي د يو چا لپاره هغه څه دي چې نيت يې كړي وي نو كه د خير يو كار كوي تاته به يې هم خير ورسېږي الله ﷻ به درنه خوښ سي. كه د كوم څه د لاسته راوړلو هوډ وكړي الله ﷻ خامخا دا توان در كوي چې تر لاسه يې كړي. په د نيا كې هيڅ دا سې څه نشته چې يو څوك يې هوډ وكړي او تر لاسه يې نه كړي! او هيڅ داسې څه نشته چې لاسته يې راوړي او هوډ يې نه وي كړي، او كومو خلكو ته چې پرته له هوډه كوم څه لاسته ورځي هغوی يې وړتيا لري.

زموږ او تاسو په ټولنه كې كه له بې تعليمه وگړو پوښتنه وكړي چې ولې زدكړې درنه پاتې شوې ځواب يې همدا وي چې هوډ يې نه درلود.

پوهان وايي واي هوډ د ځواكونو پاچا دی! كله چې باچا امر كوی رعيت پرته له څه وېلو هغه ته غاړه ږدي، نو كله چې د يو كار لپاره هوډ وكړل شي ذهني او بدني ځواكونه خپله په كار پيل كوي او د تر لاسه كولو لپاره يې هلې ځلې كوي او بالاخره يې مومي.

هدف

د بريالي ژوند يو بل راز موخه (هدف) دی .
 هدف يانې مقصد ، مطلب ، غوښتنه ، غرض او موخه : هغه
 مطلب او غوښتنه ده چې اراده ورته متوجه وي .
 يا پر بله وينا هغه غوښتنه ده چې د لاسته راوړلو لپاره يې تا
 اراده کړې وي .
 لکه يو ښکاري (صياد) چې ښکار په نښه کوي ، نو که ښکار
 (حيوان يا بل څه) په نښه کې را نه ولي موخه و نه نيسي نو آيا
 غوښتنه به يې پوره شي؟! هيڅکله نه تر څو چې هدف و نه نيسي
 او ځير و نه اوسي .
 په دې هر څوک پوهېږي چې هدف څه ته وايي خو په ژوند کې
 داسې هدف ټاکل لکه څرنگه چې ښکاري ته د ښکار په وخت
 کې جگ جگ واښه (گياوې) لوړې ژورې او ونې مخي ته راځي
 خو
 دی خپل ښکار ته ځير وي پوره هڅه کوي او له نظره يې نه
 اچوي ، په عادي ژوند کې هم ستونزې راځي مشکلات پېښېږي
 خو هدف هيڅکله بايد له پامه و نه غورځول شي له بې زړه توبه
 ځان وساته ځکه کوم هدف چې دي ټاکلی خامخا يې تر لاسه
 کوي .

خو کله نا کله څوک له ناکامۍ سره هم مخ کېږي، چې د هغه
ضد هيله ده هيله به هيڅکله هم له لاسه نه ورکوي!.

الله ﷻ وايي ((قَالَ وَمَنْ يَقْنُطْ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ)) (سُورَةُ
الحجر 56:)

ابراهيم (ع) وويل: "د خپل رب له رحمت څخه خو گمراهان
ناهيلى كيږي.
گمراهان لار ورکي غافل وگړي ناهيلي کېږي .
نو ځان له غفلت څخه وژغوره هيله من اوسه او هدف تر لاسه
کړه!.

هڅه

د بريالي ژوند دوهم راز هڅه، هاند، کوبښ، لتون، تلابښ، زحمت، زيار او سعيه ده .

له آره دوی توال مترادف ويیونه (الفاظ) دي مانا او مقصد يې يو دی چې هغه د يو څه اراده او غوښتنه کول دي يا د يوې کړنې د تر سره کولو لپاره خپل اندامونه په حرکت راوستل دي .

لکه څرنگه چې د عالمونو پالونکي ستر څښتن تعالی ﷻ ويلې

دي ((وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى!)) (سُورَةُ النَّجْمِ 39:)

او دا چې د انسان لپاره د کړنو بدله پرته د هغه د تلابښ او کوبښ څخه بل هيڅ نشته؛ يانې د کوم څه تلابښ چې يې کړې وي او هڅې يې په کې کړې وي د هغه هر څه بدله به مومي، او که يې نه وي کړي خالي لاس به پاتې شي .

په پښتو کې يو مشهور متل دی وای بې زحمته راحت نشته ! نو د راحت لپاره د بريالي ژوند لپاره لکه څرنگه چې هوډ اړين دی همدارنگه هڅه او زيار هم اړين دی .

د زيار په واسطه کولی شو د هر ډول ستونزې حل و مومو . وای چې غوټې پسې وهې په لاس به درشي، چا ويل چې په درياب کې گوهر نشته !

د هر څه پسې چې هڅه وکړې هر مرو لاسته درځي!
 ډېری وگړي بيا هڅه او تلاښ نه کوي وايي دا ژوند ټول تقدير
 دی څه چې ليکلي وي هغه به راپېښېږي دا بلکل غلط گمان دی
 په ژوند کې د بريالې پاره هڅه او تلاښ اړين دي .
 عبد الرحمن بابا (رح) څه ښه وايي:

چه نظر کړم په قسمت او په نصيب
 راته هيڅ شي خپل تلاش و خپل ترتيب.

پوهان وايي څوک چې طالع (بخت) ته گوري هغوی لاله پخوا
 څخه مړه دي! نو ځانونه مه مړه کوئ هڅه وکړئ ځانونه برياته
 ورسوئ .
 بريالی ژوند يانې هيڅ چاته نه اړ کېدل!

هيله

د بريالي ژوند يوبل راز هيله ده .
هيله ياني غوښتنه، ارزو، اميد، تمنا، تلوسه .
نو که د کوم څه تر لاسه کول حاصلول غواړي هيله يې وکړه او په
طرف يې مزل پيل کړه لکه څرنګه چې ستر څښتن تعالی ﷻ
ويلې: ((فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَدِيقًا وَلَا يُشْرِكْ
بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا)). (سُورَةُ الْكَهْفِ 110)

ژباړه: نو څوک چې له خپل پروردگار سره د يو ځای کېدو په
هيله وي، هغه ته په کار ده چې ښه عمل وکړي او په بندګۍ کې
له خپل رب سره بل څوک شريک نکړي.
مطلب د هيلې د پوره کېدلو او مطلب تر لاسه کولو لپاره عمل
د پراړين دی، هغه که دنياوي وي يا اخروي يې، همدارنګه له
ناسم بېګمې، شيطاني، زهري او وژونکي فکرونه له ځانه لرې
غورځول او د روښانه راتلونکي په اړه فکر کول مو هيلو ته
ځواکمنتيا ور بښي .!

خو که بې ارزښته فکرونه مو کول، واړه کارونه مو ځانته په
بېځايه سوچ غټول او ځان مو نه ترې وژغوره، ورځنۍ ژوند به مو

تريخ او او د شاوخوا خلکو سره به مو هم اړيکې بې خونده وي،
 هغوی به هم ځان درڅخه څنگ ته کوي او هیلې به دي ورځ په
 ورځ مړاوي کېږي!
 نا هیلې د برياليو او هوښیارو خلکو کار نه دی بلکې د ناپوهو
 او لار ورکو خلکو کار دی، کوم چې په خپله بڼه او بده نه
 پوهېږي .

همدارنگه الله ﷻ فرمایلي دي: چې د خپل رب له رحمت
 (لورونې) څخه گمراهان (لارورکي) ناهیلې کېږي .
 ځان له گمراهي څخه وساته تل له الله ﷻ څخه غوښتنه وکړه دعاء
 وکړه هغه یوازنی ستر او پوره لورونکی دی کوم چې تاته یې
 شتون درکړی تاته یې تر دې مهاله ژوند او توان درکړی، سفر
 وکړه خلك وگوره په خپل ځان شکر وکړه او هیله من و اوسه ! او
 د مطلب د حاصلولو لپاره تل تیار اوسه!.

همت

د بريالي ژوند پنځم راز همت (زړورتيا) ده .
 همت ياني مېړانه، زړورتيا، بهادري، اراده، غوښتل، ډېر
 كوښښ كول، عزم، غټ نظر لرل!
 د ژوند هره كړنه په همت سره كېږي، همت (زړورتيا) مو د ژوند
 لوړو پوړيو ته رسوي!
 كله نا كله په ژوند كې ستر چانسونه او فرصتونه مخ ته راځي نو
 په هغه وخت كې همت پكار دى، كه څه هم ستونزې ولرې خو په
 دې خبر اوسه چې چانسونه هر وخت نه وي خپل نظر (ليدلورى)
 دې پراخ كړه زړورتيا وكړه او دا چانس هم وازمويه او باوري و
 اوسېږه ځكه ته دا كار كوي! او كولى يې شي! او ته د دې كار
 وړتيا لرې!
 همت د وېري ضد دى وېره ياني څه؟! ولې ډارېږي؟! دا ډار له
 كومه سوي؟! لكه څرنگه چې زړورتيا او همت انسان لوړو پوړيو
 ته رسوي همدارنگه وېره يې ښكته را غورځوي وېره هسې يو
 شيطاني پدیده ده ځان ترې ساتل خپله برياليتوب دى! ځكه
 الله (ﷻ) عقل فكر او سوچ در كړى ښه او بد درك كولى او

مالومولی شي نو بيا ډار د څه لپاره!
 دا ښکاره ده چې درك او احساس يو څه درکوي او وېره ده چې
 تل دي له يو څه ته رسېدلو او د يو څه له لاسته راوړلو منع کوي.
 نو د يو څه عزم کول او پر ځان باوري کېدل او د لاسته راوړلو
 اراده يې کول خامخا به هغه څيز ته رسېږي او تر لاسه کوي به
 يې!.

دا که د يو څه د لاسته راوړلو لپاره زړورتيا او همت وکړي او
 لاسته يې راوړي خو بريا دي تر لاسه کړه کامياب شوې، خو که
 بريالی نه شوې هيڅ تاوان دي هم نه دی کړی ځکه اوس هم همغه
 فکر لاسونه پښې او وجود لري مخکې هم همداسې وې!
 نو لوړ همت کول د برياليتوب ضامن دی لکه څرنگه چې
 عبدالرحمن بابا (رح) وايي:

چه کامله اراده لري په زړه کې

د مرشد له اشارته بې ارشاد وي!

مطلب د کو څه لپاره چې پوره اداره لري نو پرته د لارښود له
 لارښوونې خپله دا اراده لارښوونه ده، او خپل مطلب ته به
 رسېږي!.

نو همت کول پکار دي، په کېناستلو هيڅ نه کېږي ځکه که
 ناست هم يې عمر تېرېږي او که بوخت يې هم عمر تېرېږي خو د
 مرگ نېټه نه ده مالومه نو داسې ژوند کول پکار دي چې مرگ

دي خلك ضايع وبولي او در پسې وژاري .
 په پښتو کې يو متل دی وای مېړونه مري نومونه يې پاتي کېږي
 دا د با همته خلکو ستاينه کوي نو مېړانه کول پکار ده په بې
 همتۍ سره هيڅ هم لاسته نه راځي!.

هنر

د بريالي ژوند يو بل راز هنر (كسب او زدكړه) ده .
هنر يانې فن، كمال، زدكړه، كسب، مهارت، پېشه، تخنيك،
جوهر .

حلال هنر (كار او كسب) زده كول او له دې لاري روزي پيدا كول
فرض او واجب دي .

هنر زده كول دي شخصيت لوړوي تر څو چې زيات كمالونه
زدكړې هغومره زياتي ستونزې به له منځه يوسي او اسانۍ به
رامنځته كړي!، په هغه اندازه به له مجبورۍ خلاص شي او هغه
ټولې اړتياوي به دې پوره شي .

رسول الله ﷺ ويلې دي: ((مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ
عَمَلِ يَدَيْهِ، وَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدَيْهِ)).
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ).

له مقدار (رض) نه روايت دی وايي: رسول الله ﷺ وويل: هيچا
كله داسې خوراك نه دی كړی چې غوره (بهرتر) وي له هغه
خوراكه چې پخپل لاس يې گټلی وي _ ځكه د الله ﷻ نبي داود (ع)
چې و د خپل لاس له گټې به يې خوړل.
ياني كوم څه چې پخپله كار كولو سره پخپل هنر او كسب وگټي

ډېر غوره پاک او بهتر دي له هغو څخه چې بل چا گټلي وي .
په دې کې توجه او لارښوونه ده حلا کسب (هنر) او کار ته؛ ځکه
په حلال کار کې ډېرې گټې دي د هغو له جملې :

۱: د اجرت (مزدوري) په اخیستلو کاریگر ته گټه ترې رسېږي،
کله چې بل چاته کار کوي، او که د تجارت کار و زیادت په
اصلي پیسو (رأس المال) راځي .

۲: خلکو ته گټه ترې رسېږي د هغوی د کالیو لوښو خوراكي
توکو او داسې نوري اړتیاوي پوره کېږي، همدارنگه هغه څه چې
په کوښښ سره تر لاسه کېږي لکه د ونو کرل د فصلونو او مېوو
کرلو رېښو اړتیاوي پوره کېږي .

۳: کاریگر (مزدور) له بېکاری او بېلاری او زړه توري څخه پرې
مشغولېږي .

۴: نفس یې ماتېږي سرکشي او کبر یې کمېږي .

۵: له سپک سوال کولو نورو ته له احتیاج (اړکېدلو) څخه
خلاصېږي .

د کاریگر شرط داده چې په دې عقیده به نه وي چې دا رزق او
روزي کار او کسب راکوي، بلکې رزق او روزی د الله ﷻ له لوري
ده .

کار کول د انبیاء سنت او تګلاره ده ځکه داود (ع) به زغري
جوړولې او خرڅولې به یې او له دې لارې به یې ځان ته روزي او
مال پیدا کاوه.

خو په کار کې دومره بوختېدل نه دي پکار چې عبادت پرې پاتي شي، بلکې کار پخپل ځای او عبادت پخپل ځای ځينې وگړي کار کوي خو عبادت ورته پرېږدي چې دا جهالت او گمراهي ده عبادت په هيڅ شي هم نه شي پرېښودل کېدلی ځکه الله ﷻ انسانان او پېريان د عبادت لپاره پيدا کړي دي .

خوشحال خان بابا (رح) څه ښه وايي :

که طالع او هنر دواړه سره کښېږدی

زه خوشحال به پکی ونیسم هنر !

طالع ته کتل کار او کسب نه زده کول بل چاته تمه کول دا هغه څه دي چې سپړی له سریتوبه اچوي بزدله کوي یې جرأت یې له منځه وړي تل به یې بل چاته لاس نیولی وي سوال به کوي خلک به په بد نظر ورته گوري، بالاخره به تنگ ژوند لري له ژونده به یې هم زړه تور وي له خلکو هم، الله ﷻ به هم ترې ناراضه وي ، نو هنر زده کول په ځان اړین کړی تر څو له داهول مشکلاتو وژغورل شي!.

په پښتو کې یو متل دی وای هنر زده کړه د کندو شاته یې واچوه!.

ياني کار زده کړه بس کله چې دي اړتيا شوه کار ترې واخله ستونزه دي پرې حل کړه؛ کله تاوان خو دې نه دی کړی نه کوم پېټی دی چې سترې به دي کړي .

هوبښ

د بريالي ژوند اووم راز هوبښ (بیداري او حرکتیا) ده .
 هوبښ يانې عقل، فکر، پوهه، بیداري، حرکتیا، او وينستيا ته
 وايي چې د ویده کېدلو هېرېدلو بې خبري ضد ده .
 الله ﷻ څه ويلې دي : ((إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا
 يَعْقِلُونَ)) (سُورَةُ الْأَنْفَالِ 22:)

ژباړه : په يقيني توگه، د خداى په نزد د ساه کښانو ډېره بده
 نوعه، هغه کانه، گونگيان خلک دي چې له پوهي څخه کار نه
 اخلي !.

ياني د ژوند په هر کار کې فکر وکړه ! ځان له کونوالي او
 گونگوالي وساته ! په گټه او تاوان يې ځان خبر کړه ! غوره او
 گټور يې وټاکه ترڅو د بدو مخلوقاتو په ټولۍ کې رانشي !.
 د ژوند په هره چاره کې بيدار اوسېدل پکار دي، کار پخپل وخت
 سره کول او له غفلت نه ځان ساتل ژر د ستونزو په مقابل کې
 درېدل د ستونزو حل لاره لټول او ستونزې حل کول دا هغه څه
 دي چې وخت مو بچت کوي او کولى شئ په نور وخت کې ډېر څه
 لاسته راوړئ !.

هونښيار اوسېدل د کارونو او پېښو د حل لپاره عقل په کار اچول
فکر کول؛ يا د يو کار شروع کولو لپاره له داسې وگړو سره
مشوره کول چې په دې کار او هنر پوهېږي. د کار کولو لپاره زر
تر زره لاس په کار کېدل نقشه او پلان جوړول وخت له لاسه نه
ورکول همدا بریا ده.

عبد الرحمن بابا (رح) څه ښه وايي:

نن چه صبح ده روښانه لار صحيح کړه
ناگهانه به دا صبحه شب تار شي!

مطلب بيدار اوسه هر کار پخپل وخت او ځای سره وکړه او له
ځنډولو يې ځان وساته؛ ځکه شونې ده بيا دا موکه (موقع) په
لاس در نشي په ژوند او ورځنيو پېښو او راتلونکو ځنډونو هيڅ
باور نشته.

وايي:

((په دنيا کېښي خوب هغه کا چه نادان وي
هغه څوک چه طلبگار وي څه به خوب کا
کوم طالب مطلوب موندلي دي په خوب کېښي
چه مطلب د چا ديدار وي څه به خوب کا))

مطلب که په ژوند کې کاميابي او برياليتوب غواړې نو بيدار او
سه له هرې موکې ځان خبروه له پوهو او برياليو خلکو سره اړيکه
ټينگې کړه پوهه تر لاسه کړه ځکه پوهنه رڼاده او همدغه رڼا ستا

د ژوند تگلاري روښانوي!

په پښتو کې يو متل دی وای بې علمه سپړی ږوند دی! بلکل بې علمي په دې مانا که ته يو کار شروع کوي او په هغه دي ځان پوه کړ نو د هغه کار په اړه ته عالم شوي او هغه کار او کړنه درته روښانه ده او کنه نو بيا به لکه ږوند ورته گوري خو کولی به يې نه شي ځکه چې په اړه دي يې پوهه نه ده تر لاسه کړې او نه يې شي کولی چې د نه ليدلو په مانا ده!.

نو د هر کار په اړه پوهه تر لاسه کړه تر څو دي سترگې روښانه شي او وينې شي او برياليتوب ومومي!.

يو کار په تياره کې داسې نه کېږي لکه په روښنايي کې نو تر څو چې يوه کړنه په باطني نظر (پټ ليد) چې عقل او فکر دی روښانه نه کړې آيا د هغه کول شوني دي؟! نه تر څو چې ځان وينې نه کړې او کړنه روښانه نه کړې، نو په ورځني ژوند کې د برياليتوب لپاره اړينه ده چې وينې شي!.

هينېمه

د بريالي ژوند بل راز هينېمه (کنترول) دی .
 هينېمه يانې کنترول، بيا کتنه، تنظيمول، ساتنه کول ...
 ژوند بيلابيل اړخونه لري لکه له وگړو (خلکو) سره اړيکې،
 زدکړې کول، مجلسونه او غونډې، مسافري، کور پاتي کېدل،
 کاروبار، د مال گټل لاسته راوړل، مال خرڅه کول لگول او داسې
 نور ټول

په دې ټولو کې په ځان کنترول او ځاني نظم ساتل ډېر اړين دي .
 له خپلوانو او دوستانو سره خپلوي پاله!، او له نېکو خلکو سره
 ملگرتيا کوه!، له هغو خلکو سره ناسته پاسته کوه!، چې ستاسو
 اوستا د مسلك يا ستاسو د کاروبار په قدر پوهېږي او تاسو
 هڅوي تر څو خپل کار په خوښۍ او له زړه نه وکړئ!
 او له هغو خلکو نه چې بېکاره دي يا کار کولو ته زړه نه ښه
 کوي تل شکايتونه کوي ځان لرې کړه ځکه همدغه خلک منفي
 فکر خپروي مفت خواړه او پيسې او بریا غواړي خو هيڅ هم
 لاسته نه ورځي ځکه دوی حرص کوي يا کار نه کوي يا په يوخت
 ډېرو خواو ته لاس اچوي او په دې کار سره به هيڅ هم لاسته
 ورنشي.

په پښتو کې يو متل دی وای (چې اوسې په خوی به د هغو سې)

نو که غواړې بريا تر لاسه کړې له ناکامو خلکو لرې شه!
 رزق او کاميابي ورکونکی الله ﷻ دی خو که څوک په الله ﷻ توکل
 وکړي ((وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ
 حَسْبُهُ)). (سُورَةُ الطَّلَاقُ 3:)

ژباړه- (او هغه ته به له داسي لاري څخه روزي ورکړي، چي هغه
 لوري ته يې گومان هم نه رسيږي. څوک چي پر الله توکل وکړي،
 د هغه لپاره الله کافي دی.

خپلې چارې الله ﷻ ته پرېښودل او لاس پکار کېدل له بېلاري او
 غفلت نه ځان ساتل همدا توکل دی.

همدارنگه در هر څه لپاره پلان چوپړول تر څو مو وخت بې ځايه
 ضايع نه شي ځکه رسول الله ﷺ ويلې دي: ((من حسن اسلام

المرء تركه ما لا يعنيه)). (رواه مالک و احمد).

رسول الله ﷺ ويلې دي د سړي له غوره او ښې مسلمانې يانې د
 يو چا د اسلامي ښکلاگانو له جملې او د ايمان له بشپړتيا دا هم
 دي چې هغه څه پرېږي چې گټه نه ورته رسوي! يانې چې مهم او
 د ده وړ نه وي هغه که خبري وي يا کار وي يا سيل او کتل وي يا
 فکر وي!

همدارنگه په مجلسونو کې خپله ژبه له غيبت تهمت دروغو او
 فحش نه ساتل پکار دي ځکه دا کارو مو ورځنی ژوند بې خونده
 کوي او اړيکې مو خرابوي او د الله ﷻ د نا رضايي سبب گرځي.

په مال گټلو کاروبار کې هم له دوکې او دروغو ځان وساته ځکه که دا کار وکړې مال دي بې برکته کېږي او د الله ﷻ پر وړاندې هم مجرم گڼل کېږي!

په مال خرچ کولو مصرفولو کې پوره دقت کوه خپل ځان کورنۍ او ټولنه له دې کاره وساته؛ ځکه چې الله ﷻ فرمايلي دي: ((إِنَّ

الْمُبْذِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ

كَفُورًا)) (الإسراء 27:17)

ژباړه - (بې ځايه لگښت کوونکي د شيطان وروڼه دي او شيطان د خپل رب ناشکره دی.

هغه خلك چې خپل مالونه په گناه کې لگوي او په دې لگولو کې اسراف کوي دوی د شيطانانو وروڼه دي، ځکه دوی د هغوی اطاعت او مننه کوي په هغه څه کې چې هغوی امر ورته کوي چې هغه خرچه او اسراف دی، او شيطان خو ناشکر دی د خپل رب ځکه هيڅ داسې کار نه کوي چې په هغه کې دي گناه نه وي، او په هيڅ داسې څه امر نه کوي چې په هغه دي الله ﷻ په قهر نه شي.

نو ځان کنټرولول پکار دي تر څو هم اخروي بريا تر لاسه کړو چې د الله ﷻ رضا ده او هو دنيوي چې مال به مو ساتلی (محفوظ) وي!

اسلام يوازینی حق دين دی چې د انسانانو ټولي گټې او برياوې
په کې نغښتې دي!